

Saksbehandler: Jahn-Oluf Skonnord

Referanser: KR 06/07, SKR 09/07

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
05.01.2007	ETABLERING AV NASJONALT NETTVERK AV KIRKELIGE SENTRA FOR KUNST OG KULTUR - SØKNAD OM STATLIGE KULTURMIDLER	10806
10.01.2007	Reform av trosopplæringen i Den norske kirke - budsjettforslag 2008 og reformens videreføring etter 2008	10897

A) Statsbudsjettet 2008. Prioriteringer for det helhetskirkelige området

Sammendrag

På bakgrunn av de innspill som er kommet, den bevilgning som er gitt for 2007 og ut fra en helhetskirkelig vurdering av den økonomiske situasjonen i Den norske kirke, foreslår Kirkerådet følgende prioriteringer i statsbudsjettet for 2008:

- Trosopplæringsreformen
- Prostereformen – ny organisering og ledelse av prestedtjenesten
- Menighetspreststillinger i menigheter med sterk befolkningsøkning og spesialpreststillinger.

Nærmere begrunnelser for disse prioriteringene er gitt i saksorienteringen nedenfor. Dette er i hovedsak forslag til bevilgninger for å følge opp tidligere vedtak, slik at disse kan gjennomføres etter de planer som foreligger og på en slik måte at effekten av disse kan bli best mulig i forhold til de mål som er fastsatt.

Samtidig mener Kirkerådet det er grunn til å peke på en del andre områder der Den norske kirke står overfor store utfordringer. Det gjelder:

- Lokalkirkens økonomi
- Vedlikehold og oppdatering av kirkebygg, merutgifter for fredede og verneverdige kirke og bygging av nye kirker
- Kirkelig reform- og utredningsarbeid i forbindelse med den framtidige relasjonen stat-kirke, kirkeordning og indrekirkelig organisering.
- Tilskudd til diakonstillinger

- Den norske kirkes medlemsregister
- Kirke og kultur – regionale sentra

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vil uttrykke bekymring for lokalkirkens økonomi og vil sterkt understreke behovet for økte tildelinger til lokalkirken. Spesielt trengs det tiltak overfor de små fellesrådene.
2. På de felleskirkelige tiltakene vil Kirkerådet prioritere Trosopplæringsreformen, fullfinansiering av prostereformen og prestestillinger i menigheter med sterk befolkningsvekst samt spesialprestestillinger.
3. Kirkerådet vil videre understreke behovet for økt tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene og bekymringen over det manglende vedlikeholdet av kirkene. Kirkerådet mener rentekompensasjonsordningen derfor bør gjeninnføres så raskt som mulig og at det bør etableres en statlig tilskuddsordning som dekker merutgifter av fredede og verneverdige kirkebygg.
4. Kirkerådet peker også på behovet for tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken/menighetene og tilskudd til diakonstillinger.

Forslag til vedtak Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd tar det fremlagte forslag til orientering med følgende kommentarer:

Forslag til vedtak Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd tar det fremlagte forslag til orientering med følgende kommentarer:

Saksorientering

Budsjettet for 2007

Når Kirkerådet skal foreslå prioriteringer på statsbudsjettet for 2008 på det helhetsskirkelige område, er dette gjort på bakgrunn av tidligere forslag fra Kirkemøtet/Kirkerådet og de bevilgninger eller mangel på bevilgninger som er gitt i løpet av de senere årene.

Budsjettet for 2007 medførte en økning til trosopplæringsreformen på 24 mill, slik at den totale bevilgningen nå er opp på 100 mill. kroner. Det gjenstår to år av prosjektperioden.

Omstillingsarbeidet i forbindelse med prostereformen - ny organisering og ledelse av prestedtjenesten - innebærer at vel 20 årsverk er fjernet fra aktiv utøvende prestedtjeneste, ca. 0,2 årsverk pr. prosti. Videre er det forutsatt at det opprettes et halvt årsverk i administrative ressurser ved hvert prosti. Det er tidligere bevilget 10 mill. kroner til denne reformen, samt 7 mill. kroner for 2007 for å sikre progresjon i omstillingsarbeidet.

Tilskuddet til kirkelig virksomhet i kommunene ble redusert med 10,3 mill kroner til 70,2 mill. kroner. Tilsvarende reduksjon (10,8 mill. kroner) ble også foretatt i 2006. Av de 10,3 mill. kroner ble tilskuddet til de kirkelige fellesrådene redusert med 5,4 mill kroner, fra 49,5 mill. kroner til 44,1 mill kroner med henvisning til en styrking av kommuneøkonomien, mens tilskuddet til sentrale tiltak, som ville medføre utgiftsbesparelser og effektiviseringsgevinster for den lokale kirke (forsikringsordning, kirkebyggdatabasen, energiøkonomiseringstiltak for kirkebygg m.v.), ble redusert med ca 3,5 mill. kroner til 24 mill kroner.

Tilskuddet til diakoni, undervisning og kirkemusikk ble økt med 4,1 mill som er en videreføring av nivået for 2006 inkl. visse budsjett-tekniske disposisjoner. Tilskuddet disponeres av bispedømmene og tilskuddet finansierer ca. 130 kateketstillinger og 155 diakonstillinger. Videre er tilskuddet til Sjømannskirken blitt økt med 3,5 mill. kroner, Døvekirken med nesten 0,5 mill. kroner og Stiftelsen Kirkeforskning med kr 200.000.

Rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkebygg ble etablert i 2005 med en investeringsramme på 500 mill. kroner. Ved utgangen av 2006 stod ca 100 mill. kroner av investeringsrammen ubenyttet. Det er derfor ikke foreløpig foreslått noen økning i rammene for rentekompensasjonsordningen. KKD vil vurdere om en skal komme tilbake til økte rammer i revidert budsjett.

Tilskuddet til forsøks- og utviklingstiltak i kirken ble økt med 0,5 mill. kroner til 4 mill. kroner.

Økningen i bevilgningen til prestskapet på 0,6 mill. kroner primært rettet mot spesialpreststillinger, innebærer at det kan opprettes 3 spesialpreststillinger/ fengselsprester høsten 2007 med helårsvirkning fra og med 2008. Tildelingen har gått til Bjørgvin, Hamar, Borg og Møre.

Denne oversikten viser hva det har vært mulig å få til og hvilke områder som er blitt prioritert eller nedprioritert og hvilke tiltak som ikke har fått politisk tilslutning.

Særlige utfordringer for kirken i de nærmeste årene

Den norske kirke står overfor store utfordringer både som statskirke, folkekirke og trossamfunn. Det gjelder utrednings- og utviklingsarbeid i forbindelse med oppfølgingen av stat - kirke-utvalgets utredning og i forbindelse med stortingsmeldingen om denne som forventes høsten 2007. Departementet vil måtte stå for hovedarbeidet, men også Den norske kirke ved Kirkemøtet og Kirkerådet må spille en sentral rolle i utviklingen av fremtidige ordninger og den indrekirkelige organiseringen i et nært samarbeid med departementet. Dette er tatt inn i KR sak 07/07, da dette i hovedsak vil være en bevilgning som Kirkerådet vil ha ansvar for.

Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke ønsker å invitere mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. I forbindelse med dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd har kirken kontakt med en stor del av befolkningen. Disse ritualene er viktige hendelser for den enkeltes liv og gir gode rammer for fellesskap og livstolkning. Slike møtepunkter representerer også en stor utfordring for kirken, dersom oppslutningen om disse kirkelige handlingene skal videreføres og fordypes. Dette gjelder ikke minst knyttet til de mange samtaler som finner sted i forkant og etterkant av disse ritualene, og oppfølgingen knyttet til trosopplæring, konfirmasjonsopplæring, ekteskapskurs, samlivsgrupper, sorggrupper osv.

Relasjonen mellom de mange som kommer til kirken forholdsvis sjeldent i forbindelse med viktige hendelser i sine liv og de som mer regelmessig benytter og tar del i kirkens tjenester i forbindelse med gudstjenester og andre aktiviteter knyttet til barne- og ungdomsarbeid, diakoni osv, og som utfører en betydelig frivillig innsats på et bredt spekter, utfordrer kirken til innsats og medarbeiderskap. Kirken gjør seg ikke selv, den fungerer kun der mennesker møtes og skaper relasjoner og fellesskap, der troslivet fordypes og kirkens oppdrag fornyes i former og handlinger som er tilpasset tidens behov.

Kirkens grunnleggende oppdrag og driftsutgifter knyttet til kirkehus og stillinger er blitt ivaretatt gjennom offentlige bevilgninger, men kirkens medlemmer må også selv stå for eller finansiere mye av den utadrettede virksomheten. Å finne den rette balansen mellom hva det offentlige skal dekke av utgifter knyttet til viljen med å legge til rette for en aktivt støttende religionspolitikk, og hva kirkens medlemmer selv må ta ansvar for, representerer fortsatt en utfordring.

Kirkerådet ser med bekymring på den økonomiske utviklingen som har skjedd sett i relasjon til de oppgaver Den norske kirke skal ivareta. I lokalmenigheten nedlegges det et omfattende frivillig arbeid på mange sektorer, men i vårt moderne samfunn stilles det økte krav på mange felt som gjør det nødvendig at den kirkelige organisasjon og administrasjon oppjusteres. Medlemmer som engasjerer seg i menighetsråd og frivillig arbeid går trette bl.a. fordi de administrative rammene og tilrettelegging i stadig mindre grad kan ivaretas. Dette skyldes at stillingsressursene i hovedsak kun har kapasitet til å ivareta de nødvendige, formelle administrative oppgavene. Denne utviklingen har skjedd over tid, og må delvis sees på som en god og nødvendig utvikling og profesjonalisering, men den har gått på bekostning av menighetens og stabens muligheter til å legge til rette

for det alminnelige menighetsarbeidet og kontakten og veiledningen overfor kirkens medlemmer.

Bispedømmerådene og andre organisasjoners prioriteringer

Nedenfor finnes en oversikt over hvilke satsingsområder som anbefales prioritert fra bispedømmerådene, KA Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og noen av de kirkelige yrkesorganisasjonene.

Det foreligger ikke forslag fra alle bispedømmerådene. Enkelte opprettholder prioriteringene for 2007 (Agder og Telemark bispedømmeråd) som ble sendt inn til Kirkerådet høsten 2006. Flere av rådene har imidlertid gitt utfyllende merknader til de områder som er prioritert og også fremmet forslag til flere andre poster. Oslo har ikke foreslått en samlet prioritering, men nevnt en rekke områder hvor bispedømmerådet mener det er behov for bevilgninger/tilskudd.

Stiftsdirektørene og Kirkerådets administrasjon har hatt samtaler om prioriteringene på statsbudsjettet både i oktober og under Kirkemøtet 2006.

I oversikten er også forslagene fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Den norske kirkes presteforening og Det Norske Diakonforbund tatt med. Presteforeningen prioriterer prestestillinger foran prostereformen ut fra den betraktning at det nå er større behov for prestestillinger enn administrative ressurser til prostene.

Bispedømmerådenes og arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonenes prioriteringer

	Oslo	Borg	Hamar	Tunsberg	Agder og T.	Stavanger	Bjergvin	Møre	Nidaros	Sør-Hål.	Nord-Hål.	KA	Diakonforb.	Presteforen.
Trosopplæring	*	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	*	
Prostereformen		2		2	2	2	2	2	2	2	3			2
Menighetspreststillinger	*	3		3	3	4		4	7	4*				1
Spesialpreststillinger	*	4		4	4		3	4*	6	4	5			
Lokalkirkens økonomi		5		5		3		3	4	3	4	2		
Kirkebygg/rentekompensasjonsordningen		5*		5*		3*	4	3*				3		
Kirkelig reformarbeid									3					
Samisk kirkeliv									5		6			
Stillinger i bdr	*									*				
Rekrutteringstiltak											2			
Demokratiutbygging – folkevalgtopplæring												4		
Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk	*											5		
Diakonstillinger													1	
Oppfølging av kulturmeldingen	*													

Tallene viser hvilke områder som er prioritert. Et 1-tall er førsteprioritet, et 2-tall er annenprioritet osv. En stjerne (*) viser at området er nevnt, ev at området er nevnt sammen med en annen prioritering.

Som det fremgår av oversikten er det godt samsvar mellom de viktigste prioriteringene. Trosopplæringsreformen prioriteres høyest av samtlige bispedømmeråd. På andre plass kommer prostereformen, med unntak av Nord-Hålogaland som har dette som tredjeprioritet. Deretter er det et visst sprik, men de aller fleste har med på prioriteringslisten menighetspreststillinger, spesialpreststillinger og behovet for å styrke lokalkirkens økonomi, ofte knyttet opp mot vedlikehold av kirkebygg.

Dette viser at det langt på vei er en gjentakelse av de prioriteringer som bispedømmerådene la frem i forbindelse med forslag til statsbudsjett for 2007.

Prioriterte tiltak med Kirkerådets forslag til budsjett og nærmere begrunnelse:

Trosopplæringsreformen, kap. 0340 post 75

Bispedømmerådene understreker at dette har vært det viktigste satsingsområdet for Dnk de senere årene, og at det er viktig at denne reformen følges opp, slik det har vært bred enighet om både i kirken og i det politiske miljø. Enkelte peker på at ressursene må prioriteres slik at ressursene når alle menighetene, særlig er det nødvendig i en fase hvor en nærmer seg overgangen av prosjektfase til ordinær drift. Flere peker på behovet for å styrke den regionalkirkelige kompetansen.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet viser til Kirkerådets budsjettforslag for 2008 ”Reform av trosopplæringen i Den norske kirke – budsjettforslag 2008 og reformens videreføring etter 2008”, som ble oversendt Kultur- og kirke departementet 10. januar 2007. Forslaget vedlegges.

I forslaget orienteres det om erfaringene så langt og de utfordringer reformen står overfor. Forslaget er knyttet til 7 innsatsfaktorer.

Kirkerådet foreslår en økonomisk ramme for reformen i 2008 på 128.5 mill. kroner, som innebærer en økning på 27 mill. kroner i 2008.

Prostereformen – ny organisering og ledelse av prestetjenesten, kap. 0341 post 01

Alle bispedømmerådene er opptatt av at denne reformen styrkes gjennom nødvendige økonomiske ressurser. Reformen er ikke tilført tilstrekkelig midler for å dekke konsekvensene av reformen. I 2006 – 2007 ble det bevilget 17 mill. kroner til denne reformen, men skal menighetspresttjenesten kompenseres og prostene få nødvendig administrativ hjelp, er det behov for min. 30 mill. kroner.

I tilknytning til prestskapet etterlyser Presteforeningen at regjeringen følger opp en av hovedprioriteringene i 2007, da det ble bevilget 7 mill. kroner til organisasjonsutvikling innen prestetjenesten. Formålet er å bedre prestetjenestens funksjon og menighetenes betjening bl.a. gjennom bedre ledelse og arbeidsdeling. Dette må følges opp i 2008 om fremdriften i omstillingsarbeidet skal sikres.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet anser at virkningen av prostereformen for menighetenes betjening tilsier at denne må følges opp så raskt som mulig, slik at ikke det medfører uheldige konsekvenser for menighetene og for prestatjenesten.

Kirkerådet mener at det for 2008 minimum er behov for 13 mill. kroner slik at denne reformen kan bli fullfinansiert.

Menighetspreststillinger, kap. 0341 post 01

Bispedømmerådene peker særlig på behovet for styrket bemanning som følge av den sterke befolkningsveksten i visse områder og nyorganiseringen av prestatjenesten. Flere bispedømmer peker på at i mange sokn må én prest alene ivareta prestatjenester for langt over 5.000 kirkemedlemmer. Enkelte steder ligger det på over 7.500 medlemmer. Nidaros skriver at "det er et umiddelbart behov for 4 nye prestestillinger" i Sør-Innherad og Gauldal prosti. Oslo peker på utbygningsområder bl.a. Fornebu og Nydalen. Presteforeningen peker på at enkelte prester har ansvaret for 7 - 8000 mennesker, og at det er en enorm belastning og en umulig arbeidssituasjon. Presteforeningen mener det er behov for 200 nye prestestillinger for å bedre arbeidsvilkårene for prestene. Sør-Hålogaland mener det er grunn til få et nytt fokus på "Opptappingsplanen for kirkelig bemanning" i 2008.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet mener at en styrking mht menighetspreststillinger må ses i sammenheng med ny tjenesteordning for prestene og prostereformen. Men det er en rekke steder hvor situasjonen vanskelig kan avhjelpest ved omrokking av prestene eller på annen måte. Bruk av vikarer i slike tilfeller bør ikke være en normalordning.

Kirkerådet ber om at det bevilges midler tilsvarende 10 prestestillinger for å styrke prestatjenesten i områder med særlig stor befolkningsvekst.

Spesialpreststillinger, kap. 0341 post 01

Bispedømmerådene peker på spesielle behov i sine bispedømmer:

Oslo bispedømme peker på behov for flere stillinger innen det døvekirkelige arbeidet, både i Vestfold ved opprettelse av nytt menighetsråd og i Nord-Norge hvor det er stort vikarbehov og mye reisevirksomhet. Det vurderes også igangsatt en prosess med å skille ut Nord-Norge som et eget distrikt i Døvekirken. Det er også behov for diakonstillinger både i Stavanger og Bergen.

Oslo bispedømmeråd peker også på behovet for ytterligere studentpreststillinger i Oslo, med et samlet studenttall på over 50.000 utover det tre som i dag finnes. Dette gjelder både på Bedriftsøkonomisk institutt og på Universitetet og Høgskolen i Oslo.

Videre peker Oslo på behovet for samisk prestestilling i regionen sør for Dovre, ytterligere en stilling som fengselsprest på Ila landsfengsel og en pilegrimsprest i Oslo.

Borg bispedømme peker på behovet for 2 årsverk til fengselsprestjeneste som følge av nytt fengsel i Halden i 2009. 250.000 kroner fra 1. okt. 2008.

Tunsberg bispedømme nevner at det er behov for fengsels- og studentprester
Bjørgvin ber om nye fengselsprester ved Bjørgvin fengsel og Vik fengsel.

Nidaros bispedømme understreker behov for en studentpreststilling ved Høgskolen i Nord-Trøndelag med 4.500 studenter, derav 2.100 i Levanger, der en mener stillingen bør lokaliseres.

Nord-Hålogaland bispedømme peker på behovet for ny studentpreststilling ved Høgskolen i Tromsø, men også ved høgskolene i Harstad og i Alta/Kautokeino. Videre understrekes behovet for ytterligere 50 % fengselspreststilling i Tromsø pga utvidelse ved fengselet.

Enkelte peker også på ungdomskonsulentstillinger, kirkemusikalske konsulenter og misjonskonsulentstillinger ved bispedømmekontoret. Oslo bdr. peker på behovet for minimum en ny stilling til det informasjonsfaglige området knyttet til kontakt og kommunikasjon med offentligheten, samt økning i personalavdelingen, knyttet til oppfølging av langtidssykemeldte.

Kirkerådets forslag

Kirkemøtet har i flere år understreket behovet for ulike typer spesialpreststillinger overfor medlemmer som befinner seg i en særskilt situasjon.

Kirkerådet ber om at det bevilges midler til 4 spesialpreststillinger, primært knyttet til studentpresttjenesten og fengselspresttjenesten.

Lokalkirkens økonomi - kommuneøkonomien og fellesrådene, post 72

Bispedømmerådene peker på at kommuneøkonomien er styrket over statsbudsjettet, mens det statlige tilskuddet til den kirkelige virksomhet i kommunene er gått ned fra 100 til 70 mill. kroner. Deler av den kommunale økningen bør tilfalle fellesrådene. De områder som særlig er fokusert er kirkebygg, men også utfordringene på det diakonale området. Enkelte bispedømmeråd peker særlig på at økonomien til de små fellesrådene gir grunn til bekymring, jf. også regnskapstall som Statistisk sentralbyrå og KA Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon har lagt frem.

KA Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon foreslår at det direkte tilskuddet til fellesrådene kommer opp på 2006-nivået, dvs. en økning til 49.5 mill. kroner (5,4 mill. kroner mer enn i 2007), tilskuddet til fellestiltak økes til 32 mill. kroner (6 mill. kroner mer enn i 2007) og at det etableres et statlig stimuleringstilskudd til samarbeid mellom fellesrådene på 18 mill. kroner.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet støtter forslaget fra KA Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og ber om at tilskuddet til kirkelig virksomhet i kommunene økes med 29,4 mill. kroner.

Kirkerådet vil videre be om at departementet tar initiativ overfor KRD med sikte på å legge sterkere føringer for å benytte noe mer av overføringene til kommunen til de kirkelige utgiftsforpliktelsene, jf. også neste punkt.

Kirkebygg

Bispedømmerådene peker på, i samband med lokalkirkens økonomi og økte kommunale overføringer, behovet for styrket økonomi til vedlikehold av kirkebygg. KA ser med stor uro på at det ikke har vært mulig å sikre finansieringen av et tilstrekkelig krafttak for å redusere den negative utviklingen når det gjelder vedlikeholdssituasjonen for kirkebyggene. Flere går sterkt inn for at staten overtar det økonomiske ansvaret for middelalderkirkene. KA går inn for at det etableres en statlig tilskuddsordning som dekker antikvariske merutgifter for vedlikehold av fredede og verneverdige kirkebygg.

Rentekompensasjonsordningen bør utvides særlig overfor middelalderkirker, men også for bygging av nye kirker. Tildelingsrammene bør utvides ytterligere med 300 mill. kroner. Prosessen med å få planer og søknader ferdig, vil ofte ta tid og det er viktig at ferdigprosjekterte prosjekter kan tildeles fortløpende.

Enkelte bispedømmeråd ser med uro på signaler fra Regjeringen om å bruke avkastningen fra OVF til vedlikehold av kirker, og påpeker at dette vil gå ut over andre tiltak. Vedlikehold av kirkene må løses ved bruk av andre midler.

Kirkerådets forslag:

Kirkemøtet har flere ganger understreket bekymringen over det manglende vedlikeholdet av våre kirkebygg. Dette gjelder både fredede og verneverdige kirker, men også nyere kirker. Mange nyere kirker har et stort behov for opprustning.

Kirkerådet vil understreke betydningen av at rammene for rentekompensasjonsordningen blir utvidet så raskt som mulig med nødvendige bevilgninger. Dette er en billig ordning for staten med positive konsekvenser for kommunene og fellestrådene.

Kirkerådet vil be departementet vurdere om det kan etableres en statlig tilskuddsordning over statsbudsjettet som dekker merutgifter ved vedlikehold av fredede og verneverdige kirkebygg. Regjeringen har varslet en ordning med tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til istandsetting av kirker, som automatisk er fredet etter kulturminneloven. Kirkerådet vil fraråde en slik løsning da denne vil svekke fondets bæreevne i forhold til fondets andre pålagte oppgaver.

Medlemsregisteret

I løpet av 2007 vil Den norske kirke ta i bruk et nytt system for medlemsregistrering. Det legges opp til at også kirkebokføring skal knyttes til et felles elektronisk system. Et slikt system skal i størst mulig grad redusere mulige feilkilder som registeret har vært preget

av lenge. Et nytt system vil også redusere kostnadene ved kirkebokføringen i lokalmenighetene. Det vises for øvrig til KR sak 07/07.

Andre utfordringer/budsjettforslag

Kirkelig reformarbeid, post 76

Det pekes på at dette arbeidet har hatt beskjedne økonomiske rammer. Den norske kirke må få midler slik at kirkelige organer kan settes i stand til å ivareta dette.

Kirkerådets forslag

Forslag om bevilgninger til dette er tatt med i del B, under Kirkerådets egne forslag.

Kirkerådet vil i denne sammenheng også peke på behovet for tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, jf. post 76. Dette gjelder særlig stimuleringsmidler til omstillingsprosesser og prosjekter som kan virke kostnadsbesparende for kirkesektoren og gi en mer funksjonell kirkeforvaltning.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk, post 71

Flere bispedømmer peker på behovet for diakonistillinger.

KA mener det bør bevilges 50 % tilskudd til 10 nye diakonstillinger, og at denne tilskuddsposten må justeres for lønnsutviklingen.

Diakonforbundet peker på at sist det kom tilskudd til nye diakonstillinger over statsbudsjettet var i 2002, da kom midler tilsvarende 10 stillinger. Pr. i dag har kun hver sjetten menighet en diakon (155 stillinger over statsbudsjettet). Diakonforbundet ser det som viktig og riktig at trosopplæringsreformen er blitt prioritert, men finner det uheldig at diakoni som også er et satsingsområde, ikke får noen stillinger. De mener det tas inn 2 stillinger med 50 % tilskudd til hvert bispedømme.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet har registret at Stortinget både understreker betydningen av kirkens diakonale virksomhet, samtidig som staten synes å mene at slike stillinger bør kunne innarbeides i trosopplæringsreformen. Kirkerådet ser at dette er en god mulighet, samtidig som det foreløpig er mange menigheter som ikke har fått nytte godt av denne reformen. I en god del menigheter står kirken overfor diakonale utfordringer. Med et forholdsvis lite tilskudd vil menigheter kunne gjøre en verdifull innsats med positive virkninger for mange mennesker.

Kirkerådet foreslår at det bevilges tilskudd til minimum 8 nye diakonstillinger med 50 % dekning.

Kirke og kultur

Kirkemøtet 2005 behandlet Den norske kirkes kulturmelding "Kunsten å være kirke" og foreslo en rekke tiltak til oppfølging av meldingen. Sentralt var ønsket om å fremme et mangfold av kunst- og kulturuttrykk og gi de nødvendige forutsetninger for dette. Kirkemøtets vedtak la grunnlaget for å opprette et nettverk av kirkelige ressurs- og kompetansesentra for skapende og utøvende kunst med en koordinerende instans. Kirkerådet fikk ansvaret for å tilrettelegge for oppbygging av nettverket og har besluttet

at det første regionale senter med nasjonalt nettverkssenter skal ligge i Oslo. Dette senteret skal bl.a. ivareta utbyggingen av nettverket. De ulike sentra betyr ikke en oppbygging av en ny kirkelig administrativ struktur, men skal være regionale sentra som kan bidra til økt kunstnerisk aktivitet i et samspill mellom ulike kulturmiljøer og bidra med kompetanse og veiledning innenfor kunst- og kirkeliv i de ulike regioner. Det legges opp til at hvert senter skal ha spesiell kompetanse som de kan bidra med i nettverket som helhet.

Kirkerådet har besluttet å bidra til finansiering av oppstart av nettverket gjennom tilskudd til nasjonalt nettverkssenter i tre år. For 2007 er det foreslått et tilskudd på kr 1 125 000,-, finansiert gjennom pilotprosjektmidler fra Opplysningsvesenets fond. Et tilsvarende beløp vil også bevilges i 2008 og 2009. Det er en forutsetning for oppbyggingen av nettverket at kulturmidler over Statsbudsjettet stilles til disposisjon. Nettverket vil gradvis bygges ut, og det er et siktemål at 6 regionale sentra vil kunne være i drift innen 2010. Et normalår for nettverket vil ligge rundt 16.5 millioner kroner, hvorav bispedømmerådene forutsettes å bevilge kr 7.5 millioner og det fra statlig hold bevilges kr 9 millioner. For 2008 er det foreslått en statlig bevilgning på kr 3 150 000,-. Det henvises forøvrig til detaljert budsjett og mer informasjon i tidligere oversendt brev av 5. januar 2007, som også finnes vedlagt.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet ber om at det fra statlige kulturmidler bevilges 3,15 mill. kroner i 2008 til oppretting og drift av regionale sentra.

Andre tiltak:

Samisk kirkeliv

Nidaros understreker behovet for satsning innenfor sørsamisk kirkeliv. Og peker bl.a. på behovet for et forsøk med samisk menighet i sørsamisk område.

Nord-Hålogaland ønsker å styrke tolketjenesten med en ny stilling.

Rekrutteringstiltak

Nord-Hålogaland etterlyser et sterkere fokus på målrettede rekrutteringstiltak, bl.a. pga mange vakante stillinger og problemer med å skaffe vikarer.

Folkevalgtopplæring

KA ber staten legge til rette for en satsing for å styrke det kirkelige demokrati, gjennom å etablere et program for folkevalgtopplæring. KA ber om 5 mill. kroner til dette formålet.

Kirkerådets forslag

Kirkerådet ser at det er behov for disse og en rekke andre tiltak, men mener disse bør kunne tas opp innen rammen av de tildelinger som blir gitt.

Saksbehandler: Jahn-Oluf Skonnord

Referanse:
KR 07/07

B) Statsbudsjettet 2008. Prioriteringer på Kirkerådets område

Sammendrag

Kirkerådet skal innen første mars fremme budsjettforslag til Kultur- og kirkedepartementet for 2008. Det er gjort rede for de satsingsområdene hvor det er behov for ressurser i 2008. De økonomiske konsekvensene av forslagene er beregnet til 5,01 mill. kroner i tillegg til tildelingen til Trosopplæringsprosjektet.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd tar det fremlagte forslag til orientering med følgende kommentarer:

Forslag til vedtak Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd tar det fremlagte forslag til orientering med følgende kommentarer

Forslag til vedtak Kirkerådet:

(Endelig forslag fremlegges i møtet i påvente av uttalelse fra Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd)

1. Kirkerådet prioriterer følgende tiltak på grunnlag av nedennevnte satsingsområder og hensyntatt prioriteringer gjort av Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd:

.

.

..

Saksorientering

Innledning

Budsjettforslaget for Kirkerådets virksomhet er utarbeidet på bakgrunn av de utfordringer Kirkerådet står overfor i de kommende årene. Kirkerådet har et særlig ansvar for å legge til rette for tjenlige rammer og ordninger for den kirkelige virksomhet. Dette medfører at arbeidet med kirkelige reformer rent generelt må følges opp, og mer spesielt de utfordringer som gir seg av oppfølgingen av stat-kirke-utredningen. Videre må arbeidet med Gudstjenestereformen og Ung i kirken sees i lys av Kirkerådets helhetskirkelige ansvar.

Nedenfor er det redegjort for aktuelle satsingsområder i uprioritert rekkefølge. Det vil i møte bli lagt frem en endelig prioritering etter at Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd har uttalt seg.

Trosopplæringsreformen

Det vises til det som er skrevet om dette i KR sak 06/07 og i budsjettforslag til Kultur- og kirkedepartementet den 10. januar 2007 (vedlegg i samme sak).

Ung i kirken

Både Kirkerådet og Samisk kirkeråd har i en årrekke hatt Ung i kirken som et satsingsområde.

Ved hjelp av tidsbegrensede prosjektstillinger i Kirkerådet har det vært mulig å arbeide strategisk innenfor ungdomssektoren. Et av områdene som har vært prioritert, er en systematisk ledertrening blant unge innen rådsstrukturen, noe vi ser har båret frukter. Vi ser at her er det stort utviklingspotensiale som det er viktig å følge opp. Unge under 30 år er valgt inn i alle bispedømmeråd og det er også flere yngre medlemmer i Kirkerådet enn noen gang før. På Kirkemøtet gjør de unge delegatene seg gjeldende, nettopp fordi de er skolert til det.

Kirkerådet erfarer at det er helt nødvendig å ha minst en stilling som er øremerket arbeid for og blant ungdom, og det er på sikt ikke holdbart med prosjektstillinger. På grunn av ressursituasjonen ble innsatsen på sektoren i 2006 skåret betydelig ned, noe som har resultert i svært skarp, men berettiget kritikk fra de mange unge som frivillig gjør en stor innsats sentralt på ungdomsfronten.

Foruten å følge opp det årlige Ungdommens kirkemøte, vil stillingen videre være sentral i det pågående samarbeid med frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner innenfor rammen av Samarbeidsorganet for barne- og ungdomsorganisasjoner i Den norske kirke. Videre vil en slik stilling være sentral i forhold til arbeidet med prosjekter tilknyttet ungdomsteologi og bispedømmenes satsing på Ung i kirken.

Samisk kirkeråd (SKR) har siden 2000 hatt en satsing på rekruttering av ungdom til tjeneste og engasjement for kirken, og arbeidet så langt har vært drevet med prosjektmidler over Opplysningsvesenets fond. Nåværende prosjektfase er slutt 31.12.07. Samisk kirkeråd uttalte i møte 12 - 13. juni 2006 følgende om betydningen av det kirkelige ungdomsarbeid: *"Arbeidet er viktig for utviklingen av kristen tro, samisk identitet, språk og kultur. Ungdomsarbeidet bidrar samtidig til langsiktig rekruttering til samisk kirkeliv. Samisk kirkeråd ønsker derfor å sikre ungdomsarbeidet økonomisk med faste årlige budsjetttrammer."*

Ungdommens kirkemøte og ungdomsarbeid i regi av Samisk kirkeråd har synliggjort behovet for kunnskap om kristendommen og dens rolle i de samiske samfunn, om kristen tro i dag, forankret i en samisk tradisjon. Samisk kirkeråd har som hovedmålsetting å bidra til å utvikle et samisk kirkeliv på samiske premisser, og de senere års satsing på arbeid blant ungdom har gitt betydelige bidrag i samme retning, der fornyelse og samisk engasjement har fått større muligheter.

Å satse på samisk ungdom er spesielt viktig fordi samisk ungdom i dag er den første generasjon samer som selv ikke har opplevd fornorskningspolitikken på samme måte som både foreldre- og besteforeldregenerasjonene har. Den samiske kulturen er i en oppblomstringsfase, og det viktige er å skape et positivt selvilde hos samisk ungdom også innenfor kirken.

Arbeidet vil bestå i å bygge opp et nettverk av ungdom fra ulike geografiske områdene hvor samer bor. Tiltak skal forankres lokalt, men bør koordineres sentralt og regionalt. Utfordringene er å etablere gode samarbeidslinjer som er funksjonelle for lokalt, regionalt og sentralt nivå i Den norske kirke. Dernest er det viktig å øke kompetansen og rekruttere samisk ungdom til kirkelig utdanning og tjeneste. Arbeidet skal gjøres i samarbeid med allerede eksisterende strukturer i Den norske kirke.

Kirkerådet fremmer med dette forslag om at det bevilges 1 mill. kroner til styrking av arbeidet Ung i kirken, både innefor Den norske kirke generelt og mer direkte rettet i forhold til samisk ungdom.

Oppfølging av stat/kirke-utredningen - kirkeordningsspørsmål

Kirkerådet står overfor store utfordringer i etterkant av Gjønnes-utvalgets utredning og den store høringsprosessen som har funnet sted. Kirkemøtet initierte i 2003 et eget omfattende prosjekt om kirkelige reformer på bakgrunn av behandlingen av Bakkevig-utvalgets innstilling. Prosjektet som var finansiert ved hjelp av OVF-midler er avsluttet, og en samlet rapport blir lagt frem i februar 2007. Prosjektet er utviklet i nært samarbeid med KA, bispedømmerådene, Presteforeningen og Bispemøtet og har vært konsentrert om utredninger, utviklingsarbeid og forsøk innen kirkelig organisering/ tjenlige forvaltningsnivåer, samordning av arbeidsgiveransvaret, kirkelig finansiering og kirkens økonomi, valgordninger og kirkeforståelse m.v. Målsettingen har bl.a. vært å være i forkant av utviklingen og legge til rette for gode endringsprosesser i kirken som kan bidra til tjenlige organisatoriske rammevilkår for kirken. Kirkerådet sitter i dag med verdifullt

erfaringsmateriale som vil bli benyttet i det videre utredningsarbeidet med tanke på å utvikle en ny kirkestruktur.

Dette er tunge prosesser som i stor grad vil måtte involvere hele kirken. Det videre arbeidet vil måtte skje i et nært samspill med myndighetenes oppfølging av stat-kirke-utvalgets utredning. Kirkerådet mener staten bør legge til rette for at Den norske kirke som trossamfunn kan bidra tungt i denne perioden i nær kontakt med det ansvar departement og Stortinget har for å finne frem til gode og tjenlige relasjoner mellom stat og kirke, kirke og folk i fremtiden.

Også St.meld. nr 41 (2004-2005) om den kirkelige økonomi gir føringer på reformarbeidet som samsvarer med de vedtak Kirkemøtet har gjort og som Kirkerådet følger opp.

Arbeidet med utredninger, høringer, forsøks- og utviklingsarbeid innen hele dette feltet og ikke minst utarbeidelse av en ny kirkeordning og kirkelig regelverk, vil kreve betydelige personellressurser og kompetanse innen både kirkeordning/juss og økonomi og innen endringskompetanse i de nærmeste årene. Stat-kirke-utvalget anbefaler i sin utredning, side 186 spalte 2, at Kirkerådet for en periode tilføres ressurser i forbindelse med dette omstillingsarbeidet.

Kirkerådet arbeider løpende med effektivisering av personellressursene i sekretariatet inn mot de oppgaver departementet og Kirkemøtet tildeler og den service som skal ytes kirkelige organer lokalt. På denne måten frigjøres økonomiske ressurser til de oppgaver som til enhver tid har prioritet. Kirkerådet har likevel måttet bruke en del av de OVF-midlene Kirkerådet disponerer for å kunne følge opp kirkemøtevedtak om reformarbeidet etter ønsket framdriftsplan. Den fireårige prosjektperioden løper ut ved utgangen av 2007 og det vil i årene framover være nødvendig at dette arbeidet finansieres over driftsbudsjettet da prosjektperioden for bruk av OVF-midler ikke kan forlenges.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en styrking av ressursene innfor kirkeordningsspørsmål med til sammen kr. 680.000.

Gudstjenestearbeidet

Kirkerådet har store og krevende oppgaver innenfor liturgi- og hymnologifeltet. Liturgimyndigheten for Den norske kirke ble ved Kronprinsreg. res. i 1990 delegert til Kirkemøtet. Ved kongelig resolusjon 13. oktober 2006 ble myndighet til å godkjenne alle gudstjenstlige bøker i Den norske kirke delegert til Kirkemøtet. Delegasjonen omfatter blant annet myndighet til å godkjenne salmebok til bruk i Den norske kirke.

Kirkemøtet ga i 2003 tilslutning til Kirkerådets vedtak om en reformprosess når det gjelder gudstjenestelivet. Arbeidet med gudstjenestereformen vil gå over flere år og er omfattende, men godt i gang. I henhold til oppsatt tidsplan vil et råutkast foreligge ved utgangen av 2007, da skal omfattende høringsrunder iverksettes. Dermed følger en krevende implementeringsfase.

Kirkerådet trenger mer fagkompetanse på disse omfattende feltene permanent i Kirkeavdelingen. Kirkerådet har bare én fast stilling på gudstjenestefeltet, i tillegg til 1,5 årsverk ved Liturgisk senter. For tiden går alle ressursene i Kirkerådet sammen med en betydelig del av ressursene ved Liturgisk senter med til å drifte reformen. Det er med de eksisterende ressurser ikke mulig å få dekket alle de øvrige oppgavene innen gudstjenestefeltet som er tillagt Kirkerådet. Det gjelder alt løpende arbeid innen liturgi og hymnologi og det gjelder kirkemusikk-feltet som er en del av gudstjenestefeltet. Videre vil det være umulig å få gode prosesser rundt implementeringsfasen uten tilførsel av ekstra ressurser.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en styrking av ressursene på gudstjenestefeltet med til sammen kr. 600.000.

Nettjournalist til nettportalen www.kirken.no

Departementet har tidligere uttalt at kirken står overfor viktige utfordringer i utnyttelse av nye medier og ny informasjonsteknologi. Den norske kirkes internett-portal på www.kirken.no / www.kyrkja.no har fra etableringen i 1996 og fram til i dag i stor grad betjent menigheter og organisasjonsliv, de sentralkirkelige råd, bispedømmene og sentralkirkelige prosjekter. Besøket på nettportalen er økende, med over 3000 besøk daglig i 2006. Daglig oppdatering av stoff, veiledning av brukere og utvikling av nettstedet skjer i dag ved informasjonsavdelingen.

En totalt omarbeidet utgave av nettportalen kirken.no/kyrkja.no ble lansert høsten 2006. Bakgrunnen for omleggingen var ønsket om å tydeliggjøre kirkens kommunikasjonsprofil på nettet og behovet for å forenkle og strømlinjeforme oppdateringsrutiner og -ansvar.

En tydeligere profil på portalen kirken.no handler først og fremst om at nettpresentasjonen er blitt mer medlemsfokusert. Kirkemedlemmer som ikke oppsøker kirkens gudstjenesteliv eller andre deler av menighetens løpende virksomhet, men som likevel har et positivt forhold til sitt kirkemedlemskap, er kirkens største kommunikasjonsutfordring. Hovedprofilen på kirken.no gir lettfattelig informasjon om kirken, kirkelige handlinger og trosspørsmål. Førstegangsbesøkeren på nettsiden kirken.no skal kjenne seg velkommen og inkludert. Målsettinger for nettstedet kirken.no er ellers å reflektere kirkens strategiske valg, sette fokus på viktige saker og bidra til økt samhörighet i Den norske kirke.

I regi av Kirkerådets informasjonsavdeling har de elleve bispedømmekontorene og Kirkerådet siden 2000 samarbeidet om felles utvikling av sine nett-tjenester. Dette samarbeidet fortsettes. Sommeren 2006 valgte Kirkerådets informasjonsavdeling dessuten å sende en design-pakke for utforming av lokale kirkelige nettpresentasjoner til en rekke internett-leverandører som har menigheter og kirkelige fellestråd på sine kundelister. Denne design-pakken bygger på design og navigasjonsstruktur som er valgt for kirken.no/kyrkja.no nasjonalt. Kirkerådet ønsker med dette å bidra til at kirkens nett-tjenester i økende grad skal preges av helhet og sammenheng både i innholdsmessig

profil, grafisk utforming og navigasjonsvalg. En slik ambisjonen synliggjør i seg selv behovet for økt kapasitet i Kirkerådet når det gjelder til drift og videreutvikling av web-tjenester for Den norske kirke.

Våren 2005 ble det opprettet en 3-årig prosjektfinansiert stilling for en nettmjournalist i Kirkerådet. Denne arbeider med nettpresentasjoner for arbeidet i trosopplæringsprosjektet, prosjekt for reform av kirkens gudstjenesteliv og prosjektet med reformer innen kirkens ordning. Nettmjournalisten er knyttet til Kirkerådets informasjonsavdeling og finansieres med midler fra prosjektbudsjettene. Men stillingen som nettmjournalist er ikke finansiert lengre enn til første halvår 2008.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en varig styrking av ressursene på nettmjournalistikk med til sammen kr. 600.000.

Religionsdialog

Dialog, møter, samarbeid og kontakt mellom mennesker av ulike tro blir stadig viktigere internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Den norske kirke har tatt betydelig ansvar for utvikling av religionsdialog og samarbeid på nasjonalt plan i Norge, og har etter hvert - gjennom ulike aktørers innsats - bidratt til dette internasjonalt. Mellomkirkelig råd har over flere år utviklet dialogen med andre tros- og livssynssamfunn i Norge. Det som er blitt mest kjent er kontakten med Islamsk råd, som viste seg å være svært viktig for det norske samfunns mulighet til å håndtere karikaturstriden. Regjeringen har ved flere anledninger understreket betydningen av dette arbeidet, både utenriksminister og kirkeminister. Dessuten har vi hatt et engasjement og en kontakt overfor Det mosaiske trossamfunn i Norge. Siden starten for vel ti år siden, har Den norske kirke gjennom Mellomkirkelig råd vært en aktiv deltager i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Siden august 2006 har Mellomkirkelig råd - sammen med tre andre kirkelige organisasjoner som partnere - drevet prosjektet ROM, religionsmøtet og menigheten. Der legges det til rette for og gis inspirasjon til religionsmøter - både dialog og samarbeid - lokalt. Dette prosjektet er nå godt i gang, har fått mye positiv oppmerksomhet, og fått anerkjennelse av politiske myndigheter. Kongen nevnte det spesielt ved sin tale til Kirkemøtet 2006 som et viktig tiltak for det norske samfunn. Det er viktig at religionsmøtene skjer både spontant og organisert, og det er viktig at Den norske kirke med sine menigheter i hele landet tar tak i disse spørsmålene nettopp på lokalt nivå. Derfor er det gode grunner å fortsette arbeidet med å stimulere religionsdialog lokalt, samt å styrke Den norske kirkes innsats nasjonalt og internasjonalt i så måte. Dette henger sammen. Derfor bør det midlertidige arbeid en har i dag erstattes med et permanent arbeid med utgangspunkt i de sentralkirkelige råd. Effekten av det som gjøres i samarbeid med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn er også større om dette får et bredt nedslagsfelt i Den norske kirkes menigheter. Dette feltet bør derfor styrkes med en stilling.

Kirkerådet ber om at det bevilges lønns- og driftsmidler som muliggjør en varig styrking av ressursene innenfor området religionsdialog med til sammen kr. 670.000.

Medlemsregisteret 2008

I løpet av 2007 vil Dnk ta i bruk et nytt system for medlemsregistrering. Det legges opp til at også kirkebokføring skal knyttes til et felles elektronisk registreringssystem. Slik sett vil det nye medlemsregisteret, forutsatt at planene for anskaffelsen i 2007 lykkes, både inneholde personopplysninger og tilhørende aktivitetsopplysninger.

Skal dette lykkes må mange brikker falle på plass. For å utrede tjenlige systemer for sikkerhet, sokneinndelinger, statistikkinnhenting, aktivitetsregistrering og lokalkirkelig medlemshåndtering og – service, er det nødvendig å innhente eksterne konsulenttjenester. Kirkerådet besitter ikke all nødvendig kompetanse, men ser nødvendigheten av at et framtidig system som både skal tilfredsstille lover og regler og Datatilsynets strenge krav for behandling av personsensitive opplysninger, i størst mulig grad skal redusere mulige feilkilder som registeret har vært preget av lenge.

Skal vi lykkes med dette kreves også i 2008 innsats for å utrede og implementere nødvendig bruksfunksjonalitet for medlemsregisteret. I tillegg kreves en betydelig opplæring av registeransvarlige ute i fellestråd og/eller menigheter.

Vi vil anbefale at det for 2008 blir budsjettert med nødvendige midler til innkjøp av nødvendig konsulentbistand, minimum i størrelsesorden 800 000 kroner. Dette vil gi rom for kjøp av inntil ca 650 timer konsulenttjenester. For opplæring regner vi det som nødvendig med minimum en hel stilling hele året som utgjør kr. 660.000.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Trosopplæringsreformen er foreslått økt med 27 mill. kroner for 2008 med til sammen en bevilgning på 128,5 mill. kroner. Ca. 9, 5 mill kroner vil være drift av sekretariat og sentrale tiltak.

Ung i kirken	kr. 1.000.000
Oppfølging av stat/kirke-utredningen	kr. 680.000
Gudstjenestearbeidet	kr. 600.000
Nettjournalist	kr. 600.000
Religionsdialog	kr. 670.000
Medlemsregisteret	kr. 1.460.000

De foreslåtte satsingsområdene vil kreve økte bevilgninger på kap. 0340 post 01 på sammen 3,55 mill. kroner i tillegg til det som bevilges over Trosopplæringsreformen på post 75 på ytterligere 27 mill. kroner.